5 Jaro. N-o 224 APERAS SEMAJNE 17. Januaro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

Tradicioj, Kultoj, Ceremonioj en Japanio

Antikvegaj tradicioj kaj kutimoj radikiĝas el pratempoj ĉe ĉiuj popoloj de l' terglobo. Eĉ la plej civilizitaj kaj progresintaj eŭropanoj kaj usonanoj, kiuj sciis per sia intelekto transformi vivmanierojn kaj vivkomforton dum la pasado de l' jarcentoj, ne liberiĝis el kultoj, dogmoj kaj ceremonioj. En la demokrataj regnoj, kie ne plu ekzistas reĝaj tronoj kaj korteganaj arlekenaĵoj, tamen estas grandskale kaj emocie festataj naciaj kaj religiaj festotagoj, okazas ceremonioj solenaj ĉe naskiĝo, pariĝo kaj morto de homoj, fiksiĝas tradiciemo kaj antikvaj formaloj en la leĝaro. Ne estas do mirinde, ke ankaŭ en Japanio, kiu nur dum la lastaj jardekoj cedis decideme al la influoj de l' moderno kaj de l' eŭropa kulturo, pratempaj tradicioj kaj kutimoj konserviĝas kaj elmontras sian tutan daŭremon ĉe iuj specialaj okazoj.

Tia okazo prezentiĝis la 10-an de novembro 1928, kiam en Kioto triumfis la malnovaj sanktigitaj simboloj super la modernaj konkiroj, kaj la granda plimulto de l' Popolo solenis la surtroniĝon[1] de l' imperiestro Hirohito, la ducent dudek kvara de l' dinastio, kiu regas depost dumil jaroj super la lando de l' Leviĝanta Suno. Tio estis "granda tago" por Japanio, dum kiu ritoj kaj ceremonioj daŭrigataj el pratempoj nememoreblaj estis praktikataj kun neimagebla brilo kaj pompo. Oni aŭdis en Eŭropo pri tiu granda "Etiketaro", ĉar unuafoje dum la jarcentoj la ĉeesto de eŭropaj diplomatoj estis permesata, kiuj lastaj kompreneble estis impresegataj de tiom da brilo kaj kortega ceremonieco . . .

Fakte, la nova suvereno regas depost la morto de sia antaŭulo, t. e. la 25. decembro 1926. Sed li ne povis konsideri sin kiel surtroniĝinta antaŭ la momento, kiam li estos plenuminta du fundamentajn ceremoniojn: la "Tairei" (kiu laŭlitere signifas: Granda Etiketaro), dum kiu li materie ekokupas sian tronon anoncante al siaj regatoj la komencon de sia regado; kaj la "Daijozai" (Granda ago de favoroj), en kiu la nova imperiestro oferas al siaj prapatroj produktojn de l' tero kaj de l' maro.

La imperiestra popolstultiga surtroniĝa soleno en Japanio. Procesio de pastroj allasitaj al la ceremonio antaŭ ilia rondiro ĉirkaŭ la speciale starigita konstruo.

La signifo de l' prapatroj en la japana religio estas grava, la dieco de l' Imperiestra Domo fondiĝas sur aparta teologio kaj kosmogonio[1]. Kaj la sensanĝo, kun kiu la moderna Japanio, edukata en studado de sciencoj kaj de l' filozofio, konservas la kulton al legenda tradicio, donante al la dinastio dian originon, estas tre karakteriza.

Kompreneble ne eblas en kadro de ĉi tiu artikolo citi la japanan mitologion, kiel ĝi estas transdonita en "Nihongi", kronikoj laŭdire verkitaj en la jaro 720 de nia temp-kalkulo. Tamen, se ni ne konatiĝus kun iu el tiuj fabelaj epizodoj, ni apenaŭ komprenus la signifon de l' simbolaj ritoj, kiuj akompanis tiujn tagojn de l' surtroniĝo de l' juna suverena parazito.

La dio Izanagi malsupreniris de l' firmamento kun sia edzino Izanami, ĵetis sian lancon ornamitan per multekostaj ŝtonoj sur la surfacon de l' oceano kaj levis tiel arkipelagon[1], sur kiu li intencis instaliĝi: kaj ĉi tiu arkipelago precize estis Japanio. Tiu tero estis senfrukta kaj nuda, sed la dio sorĉe elvokis el nenio ok milionojn da aliaj dioj ("kami"), kiuj siavice donis vivon al "dekmil aliaj objektoj". La unuaj kreintoj de ĉiuj ĉi mirakloj konfidis la regadon super la insuloj al sia amegata filino, la granda diaĵo de l' suno, Amaterazu, kiu malfermas la serion da teraj dioj. Ŝiaj gepatroj liveris al ŝi la ĉirkaŭkolon el diaj juveloj, simbolon de l' potenco. Ŝia frato Sasano ricevis samtempe glavon. Amaterazu. enfermiĝinte en kaverno, per ruzo, en kiuj la ok milionoj da "kami" ludas aktivan rolon, estas forlogata el sia izolejo, kaj suno kaj ĝojo revenis en la mondon.

Pli poste la nepo de Amaterazu ricevis la mision daŭrigi la regadon super Japanio. Kiam li ekiris, la dio Suno donis al li multekostan juvelon, glavon kaj spegulon, dirante: "Tio estas la lando, sur kiu miaj posteuloj regados eterne. Ricevu de mi la tron-

[1] "Kronado" oni ne povas diri, ĉar la japana imperiestro ne havas kronon.

[1] Koncepto pri estiĝo de l' mondo.

[1] Insularo.

heredon kaj la tri regnajn talismanojn . . ." ktp. Tiel naskiĝis la tradicioj pri transdono de l' tri sanktaj trezoroj ("Sanŝiu-no-ŝinji") de unu al alia imperiestro. Ili ne nur estas emblemo de l' transdono de la plej alta povo, sed ankaŭ la porĉiama signo pri la dia origino de l' gento.

La tri trezoroj estis konstante gardataj en la ĉirkaŭfermo de l' imperia regejo, por ke ili povu servi, ĉiumomente, okaze de morto de suvereno, al la solena enoficigo de l' tronheredanto. Ili troviĝas nuntempe en Ize, en la plej respektegata templo de Japanio, kies konstruo reproduktas ekzakte la karakteron de l' arkaika arkitekturo.

Oni komprenas laŭ tio, kian gravon atingis en Japanio la kulto al la prapatroj. La pensado de l' vivantoj estas konstante orientita al la mortintoj; al ili oni rilatigas ĉiujn okazojn. La agoj de iliaj posteuloj estas metitaj sub ilian protekton.

Alia formalo estas plenumita en Tokio, en januaro 1927. La granda kortega konsilantaro kunsidis kun la ritplenumantoj, por elekti la distriktojn, kie oni devas kulturi sanktan rizon, kiun la imperiestro devis prezenti al siaj prapatroj. La loĝantoj de l' distriktoj, kie la rizo estis semota, akceptis kun ĝojo ĉi tiujn diajn signojn. La rizo estas semita sur du elektitaj kampoj. La kulturado de tiu rizo egalas al diservo kaj okazas laŭ specialaj ceremonioj de aparte elektitaj, blanke vestitaj gejunuloj. La surtroniĝaj ceremonioj dependas laŭ sia dato de tiu rizrikolto.

Ne en Tokio okazas la soleno, sed en Kioto, la plej bela urbo, ĉefurbo de l'sudo, kiu entenas sennombrajn templojn. Kioto akceptas kun grandaj honoroj la novan imperiestron. La grandioza surtroniĝa soleno okazas en tre larĝa korto, sur kies unu flanko leviĝas pavilono kun la trono, starigita sur estrado kun kelkaj ŝtupoj, kies plej alta povas esti transpaŝata nur de la imperiestro. La trono estas tre riĉa, de okangula formo, en nigra lako. Kelkajn paŝojn de ĝi troviĝas simila trono, iom pli malgranda, rezervita por la imperiestrino. Sur la tri aliaj flankoj de l' korto etendiĝas galerioj por la invititoj. La naturo estas reprezentita per du arboj simbolaj: ĉerizarbo kaj oranĝarbo sovaĝaj. Ili estas flankitaj de standardoj. La altranguloj ĉeestantaj estas vestitaj per arkaikaj kostumoj, same la geimperiestroj. Post tiu ceremonio destinita al la mortintoj sekvas alia, profunde mistika, dediĉita al la dioj, la "Daijozai". Ĉiuj, kiuj partoprenas ĝin, inkluzive la geimperiestroj, antaŭe devis submetiĝi al fastoj kaj rigoraj purigoj. Inter la diversaj oferoj precipe distingiĝas la sankta rizo kulturita sur la du kampoj elektitaj. Dum la nokta mirakla ceremonio neniu, je minaco de plej severaj punoj, rajtas proksimiĝi la templon.

La surtroniĝaj festoj finiĝas per festenoj kun plenumado de historiaj dancoj en kostumoj reproduktitaj laŭ malnovaj pentroj. Samtempe kun la reveno de l' suverena parazito al Tokio devas reveni la sankta kesto kun la tombkolonetoj de ducent dudek tri imperiestroj, kiu estas starigata en sian sanktejon en la imperia palaco. —

Ni vidas, ke, kiel cetere ĉie en la mondo, ankaŭ en Japanio la reganta klaso komprenas tre lerte profiti la superstiĉemon kaj kredemon de l' regataj popolamasoj, por firmigi per "mirakloj" sian reĝimon kaj sian "divolitan" potencon.

La ideoj certe ne naskiĝas el nenio kaj ne ekzistas en si: ili estas rezulto de materiaj kondiĉoj k cirkonstancoj; sed, naskiĝinte, ili reprezentas grandan forton, kiu daŭras agi longe post kiam malaperis la kondiĉoj, kiuj naskigis ilin. Tion almenaŭ instruas al ni la priparolitaj ridindaj ceremonioj.

EL ARGENTINO

Ni estas en la sezono de la rikolto de greno, tritiko, lino, hordeo, ktp. En la nordaj regionoj, plejparte, ĝi jam finiĝas. La rikolto ĉi-jare estas riĉa kaj abunda, la vendoprezoj por greno bonaj, do profitdonaj al la terkulturistoj kaj grenkomercistoj. Tamen la stato de l' kamplaboristoj, jam sufiĉe mizera, jaron post jaro, ĉiam pli kaj pli malboniĝas. La ĉiam kreskanta kaj dum tuta jaro seninterrompe daŭranta eniro en ĉi tiu lando de enmigrantoj el Eŭropo, la kreskanta pliperfektigo de ĉiam pli moderna ilaro, plugiloj, semiloj, falĉmaŝinoj, draŝmaŝinoj, kombinitaj maŝinoj, traktoroj ktp., kaj la samtempe ĝis plej alta grado kreskanta egoismo kaj avareco de l' mastroj-ekspluatantoj, la kreskanta plikariĝo de ĉiuj plej necesaj vivrimedoj ĵetas la kamplaboristojn en la plej malesperan staton. Ĉe la rigardo al tiom abunda rikolto, kiun nur ili kaj la naturaj fortoj sukcesigis kaj kiu atendas iliajn fortajn brakojn por rikolti ĝian riĉan frukton, ili ekpensis, ke ankaŭ ili rajtas partopreni tiun ĉi profiton. Ili komprenis, ke per disaj fortoj ili ne kapablus ekpostuli, kvankam ne sian ĝustan parton da profito, almenaŭ pli bonan salajron.

La plej konsciaj kaj la plej kapablaj inter ili komencis propagandi la konvenon kaj nepran neceson sin organizi en fortaj lokaj, distriktaj kaj regionaj organizoj por povi sukcese kontraŭstari al siaj sennombraj malamikoj. Oni ne dubis pri la sukceso, ĉar ĉie regis entuziasmo kaj forta volo lukti por atingi pli bonan salajron kaj plibonigon de laborkondiĉoj, kontraŭdeklari la strikon kaj malhelpi la rikoltadon. Tiu decido timigis la terkulturistojn, farmistojn, grenkomercistojn kaj aliajn, kaj ili komencis kriadi per la ĵurnalaro, ke la kamparo pleniĝis de malindaj agitistoj, anarkistoj kaj komunistoj, ke ĉi tiuj minacas mortigi la terkulturistojn, kiuj neas subskribi la laborkontrakton pri la novaj laborkondiĉoj, bruligi iliajn rikoltaĵojn kaj detrui ĉiujn havojn. Ne nur plendnotoj flugadis, flanke de l' ekspluatanta mastraro al la provincestroj, al la ministroj kaj al la prezidanto, sed iris plendi persone kelkaj el ili al granda sinjoro Hipolito Irigojen, prezidanto de Argentina respubliko. Ili plendis pro nesufiĉo da policistaj fortoj kaj pro manko je fido al tiuj fortoj, por ke ili kapablu sufoki la strikantojn, sekve pledis por la neceso sendi militistajn fortojn, ĉar la strikantoj mortigas, bruligas kaj minacas ĉies vivon kaj la sanktan privatposedaĵon (kvankam nenio el tio okazis, sed la kanajlaro scias lerte mensogi).

Kaj la granda demokrata prezidanto de ĉi tiu ankaŭ granda demokrata respubliko, kiun la popolo per grandega plimulto elektis jam duan fojon kiel prezidanton kaj dum kies prezidanteco en la unua periodo (1916—1922) falis mortigitaj multaj laboristoj en Santa Krus (hisp. Santa Cruz), Rio Negro, en Buenos-Aires, en Gvalegvaj (hisp. Gualeguay) ktp., ordonis, ke kelkaj regimentoj de kavalerio kaj infanterio kun ĉiuj necesaj armiloj, sen kiel dum milito, tuj ekmarŝu al la diversaj distriktoj, vilaĝoj kaj urboj de la provinco Santa Fe, kie la kontraŭstaro de la strikantoj estis plej forta. Tiel perforte estas sufokita la kamplaborista movado, perforto dissolvitaj la kamplaboristaj organizoj, senkompate persekutataj kaj malliberigataj la plej konsciaj kaj la plej kapablaj kamplaboristoj, kaj ĉio ĉi okazas sub la masko de la sankta demokrata leĝo "por garantii la liberecon de la libera laboro", kiu donas rajton al la ekspluatantoj senhonte ekspluati la mizerajn laboristojn kaj al ĉi lastaj rajton por malsatmorti aŭ labori por mizera salajro, de du ĝis du kaj dona dolaroj potage (dum dekkvar horoj). La spiritoj estas tre ekscititaj. La laboristaj organizoj en la urboj, la komunista partio, la socialistoj protestis kaj manifestis kontraŭ tiu kontraŭkonstitucia kaj kontraŭleĝa rimedo. La atmosfero ŝajnas tro ŝargita, la aero preme sufoka, minacas la uragano.

20-a horzono, sudo.

Ivan Miličić Ivotov.

Al la monto nomata "Tri seĝoj"

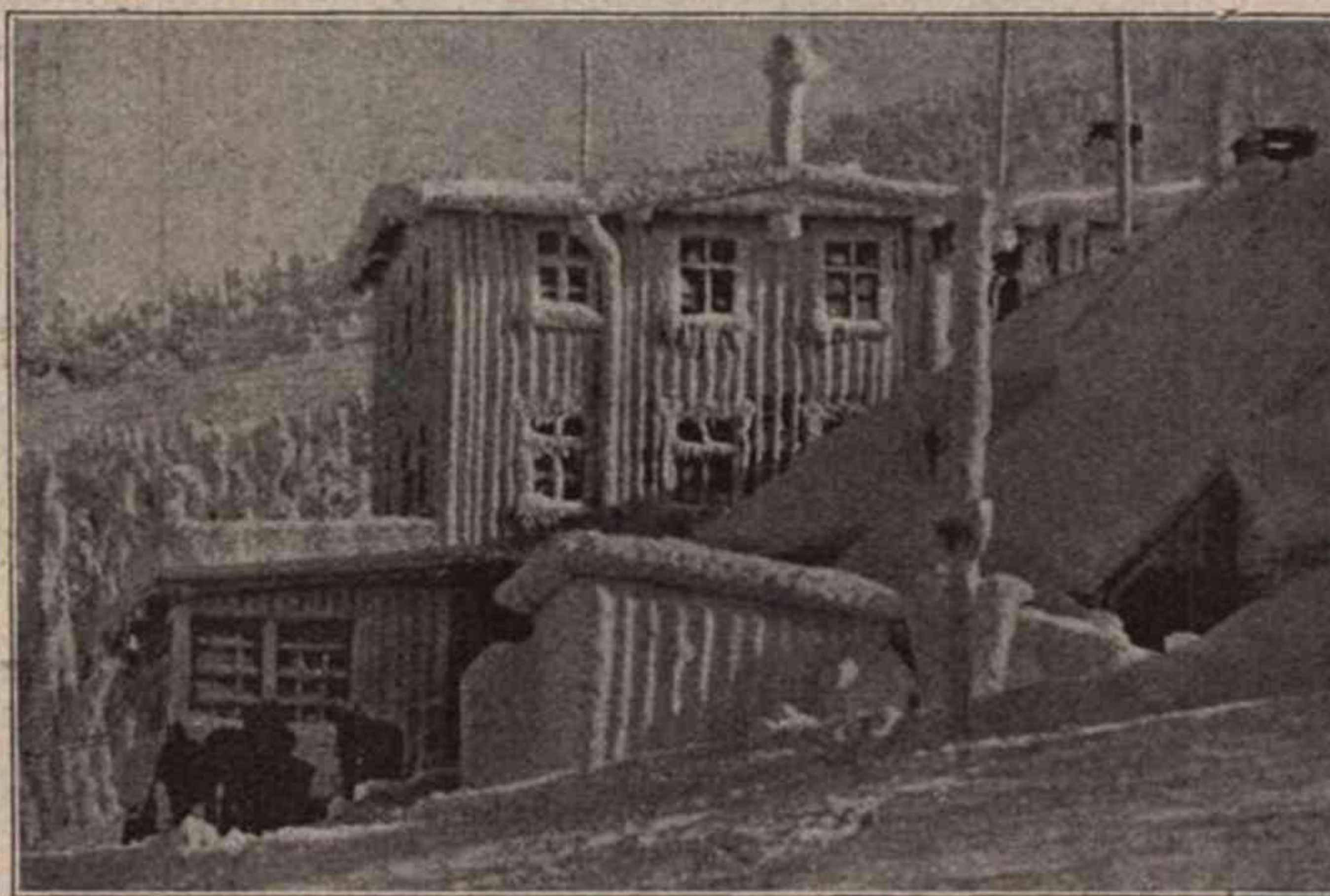
Estas tre agrable veturi per ŝipo sur Danubo de Vieno ĝis Linz dum nokto kaj tago en somero. Des pli bone, ĉar sur la ŝipo samtempe veturas aro da gejunuloj kantantoj kaj ludantaj gitarojn kaj mandolinojn. Forlasinte la ŝipon, mia edzino kaj mi tuj iras al la loka Laborista Esperanto-Klubejo, kie aro da K-doj bonkore akceptas nin. Pli bonajn K-dojn oni nefacile trovus. Ni petas .por malkara loĝejo. La K-doj tuj aranĝas, ke ni loĝu en la Junulara Hejmo en Urfahr, Linz.

En Linz, la reklamaĵoj de l' pastra komerco tuj frapis niajn okulojn. Sur la ĉefa placo staras mitologia monumento kristana: kolono reprezentanta nubojn kaj sur ĝi statuoj de maljuna fortika viro, juna viro kaj birdo. Sur unu flanko de la ponto inter Urfahr kaj Linz pendas ligna statuo de preskaŭ nuda viro sur kruco. Pruvo, ke la estroj de la urbo estas superstiĉuloj; ili timas evidente, ke io malbona okazus al la ponto, se ĝi ne estus protektata de tiu idolo. Horloĝoj en turoj de preĝejoj en Linz, ankaŭ en kelkaj aliaj lokoj de Aŭstrio, devas esti ne similaj al laikaj horloĝoj. Pastroj volas montri sian kulton kaj misuzas por tio la montrilojn, la longa montras la horojn kaj la mallonga montras la minutojn. El ioma distanco oni ne povas vidi la minutojn.

Danubo, mem, montras la mensogon de poetoj, kiuj en poemoj kantas pri la blua Danubo. Neniam mi vidis ĝin kun tiu plaĉa koloro; pli kotkoloran riveron mi ankaŭ ne vidis. Spite tio, en ĝiaj rapide fluantaj grizebrunaj akvoj, ni kun K-doj naĝis por malvarmigi nin dum tre varma tago.

Dum tri tagoj kun dorssakoj pendantaj de niaj ŝultroj ni piediras 98 kilometrojn de Linz ĝis "Triseĝa monto" (germane: Dreisesselberg). Estas tre bela loko ĉe la landlimo de tri landoj, kie troviĝas limŝtono. Se oni kuŝiĝus sur la teron kaj metus po kruro ĉe du flankoj de tiu limŝtono, unu piedo estus en Aŭstrio, alia en Bohemio kaj kapo kun korpo en Bavario, tiel oni troviĝas samtempe en tri landoj.

Laŭlonge la ŝoseoj vin persekutas granda nombro da krucoj, kapeletoj kaj religiaj bildoj; ankaŭ memorŝtonoj kun tabuletoj, petantaj, ke oni memoru pri iu homo, kiu mortis pro akcidento en tiu loko, kaj recitu "Patro Nia". Ĉiu farmdomo havas sian kapeleton aŭ grandan krucon el ligno, ofte kun homa figuro sur ĝi, sur ŝoseoj, por fortimigi malbonvolajn spiritojn, same kiel oni metas kvazaŭhomojn en kampojn, por fortimigi birdojn. Lacaj, ni iras al farmdomo por peti permeson tie pasigi la nokton. Bonkore la farmisto akceptas nin, kaj tiel estas eble al ni vidi la hejman vivon de kamparanoj. La laboristoj de la farmo jam finis la tagan laboron, ĉar krepuskas. Ili amuzas sin, kantante duvoĉe kaj muzikante. Manĝo estas preta, ĉiuj stariĝas, kaj aŭdiĝas kantado de preĝoj, jen al Mario, jen al ŝia edzo, jen al ŝia filo, al la Sankta Spirito kaj aliaj. La kantado estas tiel longa, ke ŝajne ili kantas por ĉiu konato de la vilaĝo apuda, samtempe ili faras krucosignojn. Poste ni aŭdis similajn dankkantojn en aliaj farmdomoj. Tre piaj estas aŭstraj kamparanoj, kredeble pro timo. Ĉar lito ne estas havebla, junulino sternas pajlon sur plankon, alportas kovrilojn, kaj baldaŭ ni profunde dormas. Kun la unuaj radioj orecaj de la leviĝanta suno, la sekvantan matenon, ni vekiĝas, pretiĝas, adiaŭas niajn gastigantojn kaj daŭrigas nian vojon. Pensante, ke la distanco inter Plzen kaj Monto Tri Seĝoj estas nelonga, el Linz ni sendis vorton al K-do J. Pech, Plzen, ke li, se eble, renkontu nin ĉe la monto de Tri Seĝoj la sekvantan dimanĉon matene. Estis tre pluva tago. Antaŭ la 8-a horo, ni atingis la solan gastejon ĉe la supro de Monto Tri Seĝoj kie ni sidis malsekaj. Pech certe ne venos, konkludis ni. Tamen, je la oka kaj duono, je nia granda surprizo, eniras K-do Pech, kiu devis veturi 15 horojn al kaj reire, lasis gravajn aferojn, okazantajn en lia hejmo, por ke malnovaj amikoj povu denove vidi unu la alian; kaj li povis resti kun ni nur tri horojn. Bona K-do estas li. Monto Tri Seĝoj kaj Blökenŝtajn-ze (germane: Blöckenstein-See) (lago inter la montoj) estas lokoj belaj. En la ĉirkaŭaj arbaroj ni kolektis fungojn, kiujn ni fritis, ankaŭ mirtelojn kaj frambojn, el kiuj ni faris bonegan fruktaĵon per nia faldebla petrola forno "Febo", kaj tiel havigis al ni bongustan manĝon. La regiono inter Linz kaj Monto Tri Seĝoj estas riĉa je tritiko, kies flavaj spikoj bele ondiĝas en facila venteto. Tie kaj ĉi tie falĉistoj laboras, aliaj ligas garbojn kaj ilin starigas por sekiĝi. Tritiko, pli frue falĉita, jam estas rikoltita kaj draŝata. Ne plu estas farmdomoj kun pajlaj tegmentoj. Agrikulturistoj en Aŭstrio nun havas plej modernajn domojn, kies tegmentoj estas kovritaj per kvadrataj plataj tegoloj el asbesto kun cemento. Fostoj kun dratoj kuras trans kampojn kaj kondukas elektron al ĉiu izola farmdomo. Potencaj akumulatoroj estas ofte videblaj sur la kampoj. Dimanĉe matene je la kvara horo jam la sonoriloj vokas la kamparanojn veni en la "pastran oficejon". Pastroj frue komencas "labori". El la izolaj farmdomoj elvenas laŭmode vestitaj gejunuloj, precipe junulinoj, sur brilantaj bicikloj; ŝajne, ĉiu juna homo posedas novan biciklon; gemaljunuloj piediras aŭ veturas en veturiloj. Bedaŭrinde jam malaperis la lokaj multkoloraj kostumoj. Pastroj lerte tiras virinojn je la nazo en la preĝejojn. Sed la viroj preferas ion pli materialan, ili troviĝas en la gastejoj kun glasoj da biero en la manoj, anstataŭ rozarioj. La viroj estas pli praktikaj ol la virinoj. Ĉi tiun jaron la rikolto estas prosperega, sed farmistoj en siaj gazetaj raportoj mensogas, plendante, ke la rikolto estis nebona. Tiel ili volas devigi la loĝantojn de urboj pagi pli altajn prezojn por ĉiu manĝaĵo.

Rifuĝejo en Gigantmontaro (germ. Riesengebirge) proksime de la limo Germanio—Ĉeĥoslovakio.

La komunumaj palacoj en Vieno por laboristoj estas frapantaj, sed tre plaĉa estas la nova kvartalo kun modelaj domoj de artoplena arkitekturo, konstruitaj en St. Pölten sub socialista administrado.

E. E. Y.

Alvoko por amnestio en Bulgario

K-do 10 086 transsendis al ni la tradukon de alvoko por amnestio al la 700 politikaj malliberuloj en Bulgario kaj 2000 elmigrintoj. La alvoko estas farita de l' Rusĉuka distrikta agadkomitato, kun kiu rilatas nia K-do; ĝi estas direktita al la prezidanto de l' Parlamento kaj subskribita de la ĝenerala civitana komitato kaj unuanime de preskaŭ ĉiuj partioj kaj nefaŝistemaj societoj en la urbo. Represi la laŭvortan tekston malpermesas al ni la spaco en nia gazeto.

EL VIVO DE SOVETIA VILAĜANA INFANDOMO

Je iniciato de l' registaro, por liberigi la vilaĝaninon de l' zorgo pri ŝiaj geinfanoj dum la somera perido, t. e. dum rikoltado, kiam ŝi estas ege okupata, oni aranĝis en vilaĝoj infandomojn. La vilaĝaninoj per tiuj domoj oportune liberiĝas de siaj infanoj, kaj ili povas trankvile labori. Iliaj infanoj ne nur saniĝas, sed ankaŭ kulturiĝas, ĉar infandomo en vilaĝo estas kultura rondeto, kie la gepatroj same ricevas edukadon kiel la infanoj.

La edukistinoj devas doni al la gepatroj konsilojn, viziti ilian loĝejon, konversacii pri edukado kaj higieno de l' infanoj. Tio donas bonajn rezultojn kaj plibonigas la vivmanieron de l' gevilaĝanoj.

La edukistinoj likvidas nelegoscion; tio estas grandega laboro, kiun la gevilaĝanoj scias estimi, kaj ili kun dankemo helpas al la registaro organizi infandomojn.

La infandomo, en kiu mi laboris kiel edukistino de malpliaĝa grupo, estis en vilaĝo Abramovka (Kieva distrikto); ĝi estis instalita en lernejo. Grandega konstruo, multe da suno, lumo kaj aero, kion bezonegas la infanoj. Proksime troviĝis arbaro kaj rivero. La kolektivo de l' infandomo konsistis el 5 personoj: administrantino, kiu mastrumis, du edukistinoj, unu kuiristino kaj unu servistino, edukistino de malpliaĝa grupo, kiu devis posedi ankaŭ sciojn pri medicino, ĉar ŝi estis respondeca pri malsaniĝo de infanoj, t. e. pri higiena kaj saneca stato en la infandomo.

La tago komenciĝis je la 5-a horo matene, kiam la gepatroj alportis siajn infanetojn. Mi ilin lavis, vestis per pura ĉemizeto kaj enlitigis ĝis la matenmanĝa horo je la oka. La grupoj manĝis aparte: la pliaĝa grupo konsistis el 14 geinfanoj en aĝo de 3 ĝis 5 jaroj, la malpliaĝa grupo el 18 geinfanoj aĝaj de 1 ĝis 3 jaroj.

Post la matenmanĝo la infanoj ludis, se estis bela vetero, en korto. La pliaĝa grupo dufoje semajne ekskursis en arbaron, kamparon, al rivero; ili amuziĝis kolektante florojn, cerealojn, papiliojn ktp.

Kun la malpliaĝa grupo ĉi tiu afero estis pli malfacila, ĉar multaj infanoj inter ili eĉ ne sciis paroli, do estis necese diveni, kion ili deziris, kompreni per ludiloj aŭ io simila, kion ili volis. Plie estis necese zorgi, ke ili ne falu, ne interbatiĝu reciproke kaj ne kontuziĝu.

Je la 11-a horo mi denove ilin banis, kaj pli aĝa ĉiam helpis al mi. Je la 12-a horo okazis la tagmanĝo. Dum la tempo de l' manĝado la infanoj sidis serioze kaj atentis por ne fari eraron kaj ne preni per la manoj la manĝaĵon, sed per manĝiloj. Post la tagmanĝo estis du horoj da ripozo (t. n. malviva horo).

Plezure mi rememoras, kiel la geinfanoj kuris en la dormoĉambron, kiel

ĉiu konis sian liteton, kiel ili mem senvestiĝis, enlitiĝis kaj ekdormis. Je la 15-a ili ellitiĝis kaj ĝis la 16-a ili ludis kaj tiam denove manĝis. De la 16½-a ĝis la 19-a vespere la pliaĝa grupo kantis, pentris, ellernis portretojn de niaj gvidantoj; la malpliaĝa grupo lernis paroli, ludis kolektive, akiris kulturajn kutimojn. Je la 19½-a la infanoj laviĝis kaj vespermanĝis je la 20-a.

Poste, ĝis la gepatroj forprenis ilin, ni parolis al la infanoj pri Lenin, legis, rakontis al ili fabelojn, kaj je la 21½-a alvenis la gepatroj. Multaj infanoj el la malpliaĝa grupo eĉ ne volis iri hejmen, kaj ofte mi vidis, kiel infanetoj plorante etendis siajn manetojn, kiam ilin forportis la gepatroj.

Kiam mi restis sola, mi vespermanĝis, kontrolis mian laboran tagon kaj preparis min por leciono, kiun mi devis legi dimanĉe en kunveno de gepatroj, kaj kun laca korpo, sed vigla animo mi enlitiĝis. Tri monatoj pasis kiel sonĝo, kaj kiam mi forveturis, malfacile kaj domaĝe estis por mi forlasi la infanetojn ĝis estonta somero: Nuntempe mi laboras en ĥirurgia kliniko en Kiev.

Poručko (11 499).

EL LA HISTORIO DE L' SOCIALISMO

11. Anarkismo

La anarkismo estas socia doktrino bazita sur la principo de l' absoluta libereco kaj sur la neado de ĉiu principo de registara aŭtoritato, en la rilatoj de l' homoj unuigitaj en socio. Dume, por la plej granda nombro, la anarkismo ne estas doktrino, sed animstato, kiu sin montras sole en tio, kion oni kutimas nomi "Propagando per la ago" (vorto formiĝinta kaŭze de la temperamentplena agado de Bakunin kaj liaj disĉiploj).

BAKUNIN (1814—1876) unu el la plej agemaj k. eminentaj anarkistoj

La anarkisman doktrinon unue formulis Godŭin (angle: Godwin) en siaj Principoj de politika justeco. Prudon post li daŭrigis, deklarante la ŝtaton la socia sankcio de l' principo de hierarkioj (rangdiferencoj), necesaj en la primitivaj, malutilaj en la evoluintaj socioj. (Vidu n-o 207, Prudon kaj lia mutualismo). La progresoj de l' homa spirito havas kiel celon la konstantan evoluon de la hierarkigita socio al la anarkia socio, nature rezultanta el liberaj interrilatoj de individuoj, sen interveno de iu politika aŭtoritato. La anarkista filozofo lokas la socian idealon en la regnon de l' plej absoluta individuismo kaj revas pri modela socio tia, en kiu la civitanoj estus sufiĉe klerigitaj, sufiĉe konsciencaj, sufiĉe penetritaj de frataj kaj egalecaj sentoj por vivi en perfekta akordo, sen regularoj, sen leĝdonado, sen polico, sen registaro. La filozofia doktrino de l' anarkio asertas kiel principon, kun J. J. Ruso (france: Rousseau), ke la homo naskiĝis bona, ke la malbono estas konsekvenco de l' registara agado kaj de la konstanta atako, tra la jarcentoj, al la individua libereco; ke oni fine devas reserĉi la homan feliĉon en socia ordo, kie la civitano, vere maturiĝinta, obeante sole al impulsoj de sia liberigita konscienco, vivos frate kun siaspeculoj, sen skribitaj leĝoj, sen ĝendarmoj, sen registaro.

La anarkismo ne longe restas ĉe la ekonomia kritiko de l' socia ordo. Ĝi kondamnas sume ĉiujn instituciojn de l' modernaj socioj: religio, familio, propraĵo, asocioj, registaro. Ĝi dubas pri

la utilo de l' socialistaj klopodoj, restarigi registaron en aliaj formoj; ĉiuj modernaj sociaj institucioj laŭ ĝi devas malaperi, per la forto de l' aferoj.

Ĝuste en tiu punkto cetere la doktrino trafis al opinia dividiĝo, la kredon je evoluo anstataŭis rapide la kredo je l' ribelo. Dum la konceptoj restis en la regiono de l' teoriaj diskutoj, ili timigis neniun samtempulon, same kiel la Pri-parolado de l' Neegaleco de Ruso ne timigis la samepokulojn. Tio okazis nur, kiam la doktrino elpaŝis al aktiva politiko, kiun oni povas nomi revolucia anarkismo.

La unuaj apostoloj de l' anarkio nur estis evoluistoj, kiuj donis sian idealon kiel naturan esprimon de l' homara evoluo, sed tio ŝanĝiĝis, kiam homo de ago kiel Bakunin alproprigis al si la doktrinon. Ĉu ekkoninte, ke la malbono troviĝas en la socia ordo, la libera homo ne manifestu fine la senton de ribelo, kiu estas en li kaj karakterizas lian kapablon pensi kaj agi? Ĉu li ne devas leviĝi kontraŭ la reganta aŭtoritato? Bakunin, ĵus forkurinta el Siberio, komencis sian propagandon en Italio, en Hispanio, en Svisio, en Francio kaj fondis la Universalan Socialistan Aliancon. Bakunin kreis anarkian doktrinon, kiu estis konscia kombino el la doktrinoj de Maks Ŝtirner kaj Prudon. Elokventa, simpatia, aktiva, precipe organizanto, akrevida, konanto kaj lerta reganto de homoj, Bakunin sukcesis bari al la ĵusa hegemonio de Marks, trudi sian neantan pesimismon kaj sian "diablon en revolucia korpo" al multnombra armeo da batalantoj, rekrutita precipe inter la junularo de l' kelto-latinaj landoj. Kun Bakunin la anarkismo forlasas la filozofion evoluisman kaj transiras al la regiono de l' agado. Detalan bildon pri la anarkista organizo prezentas la Nov-aĵoj el Nenie de W. Morris.

Efektive, por la evoluistoj-anarkistoj la finorganizo povas rezulti nur el longa evolua laboro; ĝi povas esti nur la rezulto de longaj jarcentoj da progresanta civilizo, post neniigo de l' ŝtato. Bakunin al tiuj pacifistaj ideoj aplikis revoluciajn metodojn. Ankaŭ Elize Reklü (france: Elisée Reclus), homo de grandega scio kaj legendeca honesteco[1], prenis la standardon de l' Revolucio. Samtempe alia apostolo, la rusa princo Kropotkin, forte daŭrigis la metodon de ago antaŭsignita de Bakunin. En kongreso de Ĝenevo, en 1873, la socialistaj anarkistoj rekomendis la sindetenon ĉe elektoj kaj la seninterrompan ribeladon. La agitvorto "Propagando per la ago" estis interpretata de kelkiuj, konspiruloj aŭ izoluloj, tiel, ke ili faris atencojn kontraŭ altrangaj registaraj personoj, aplikis la individuan teroron. Tamen, en la nuna epoko tiu propagando per la ago ne plu estas akcentata de la anarkistaj agitistoj, iuj eĉ plene rezignis ĝin kiel senutilan. Multaj anarkistaj gazetoj malaperis, precipe en la postmilita epoko, kaj kiuj transvivis, moderigis konsiderinde sian lingvon. La ĉefaj gvidantoj hodiaŭ estas sufiĉe divers-opiniaj kaj kontraŭbatalas unu la alian. Pri iuj eminentaj anarkistoj de l' antaŭmilita periodo ni parolos ankoraŭ aliloke en la kadro de ĉi tiu serio da artikoloj.

[1] Vidu "S-ulo" n-o 193.

Balaado ĉirkaŭ la propra domo

ĤAOSO EN LA ETERO

Allo! Allo! Allo!
Radiotelgramo.
Aŭskultu! Aŭskultu!
Estas sendita manuskripto
Por la decembra numero,
Antaŭ la somero.

Por "La Nova Epoko"

Allo! Allo! Allo!
Responda telegramo.
Estas sendita manuskripto
Nek al Parizo, nek Lajpcigo,
Sed por la luna numero.
Ni atendas sen espero.

Ĉe "La Nova Epoko"

Allo! Allo! Allo!
Estas mirinda malo,
Alvenis la manuskripto
Ne al Parizo, sed al Moskvo,
Fatalo, kurioza moko,
Vana estas la voko . . .

Por "La Nova Epoko"

Allo! Allo! Allo!
Forportu ĝin diablo!
Pro la malfruo kiu nu
Respondas, se ne

NENIU.

Ju pli homo estas konvinkita, des pli granda estas lia iluzio. Kiam oni diras pri iu: ŝi estas konvinkito, tio signifas, ke ni vidas blindulon k malsaĝulon.

Georgo Sorel.

BUĤARA

Skizo de Demetrio Albanov

(2-a daŭrigo)

Objektoj de la po-granda komerca spezo de Buĥara estas: kotono, silko, ledo, felo de ŝafidoj, — ĝia po-malgranda komerco entenas senfinajn nomojn de indiĝenaj varoj.

Apartan intereson havas ŝtofoj de loka manproduktado, precipe broditaj suzane-oj[1]. En surdaj, neatingeblaj por fremda okulo, anguletoj de la malantaŭa virina parto de indiĝena domo, — la virinoj brodpentras la ŝtofon, kaj tutan sian sopiron pri la libero, tutan preman doloron de la soleco, tutan alvokan ĉarmon de la revo ili enmetas en tiuj ĉi pentraĵoj. Tial suzane-oj vendataj en Buĥara ofte posedas la ecojn de vera artaĵo.

Estas multnombraj bazaraj stratetoj, vicoj da vendejoj; estas senfinaj diversaĵoj de la indiĝena vararo.

Plimulton de la varoj oni produktas en la urbo mem. Ĉi-tieaj hejmaj laboristoj distingiĝas per neordinara lerteco. Ili havas nur la plej primitivajn laborilojn; ili ne havas specialajn laborejojn — plimulto laboras sur stratoj — sed ili laboras rapide, belforme kaj fortike. Kion ajn ili farus, ĉu kuprajn aŭ ladajn vazojn, ĉu riparon de rompitaj fajencaj tetasoj, ĉu arĝentan ornamaĵon de selo kaj tabakujoj, ĉu manĝokuiron, — ili ĉion faras tre vigle kaj tre certe. Tamburadas marteloj kaj marteletoj, siblas boriloj, super la strato regas sono kaj odoro de laboro. Momente peco da kupro transformiĝas je belforma kruco, dispecigita te-ilaro restariĝas utilpreta, peco da pasto fariĝas plata bulko. Flagro de la produktemo; instiga allogo de la trafa ĝuste-ĝusta laboro.

De frumateno ĝis vesperiĝo senfinaj lavangoj de l' homamaso fluas tien kaj reen tra senfinaj stratetoj de la bazaro. Estas azenoj ŝarĝitaj per malproporcie grandaj pakaĵoj, maŝkop-oj[1], karavanoj da kameloj, migrantaj bardoj, spritaj oratoroj, kaj simple — homoj multgentaj, diverslingvaj kaj multkoloraj formas ian tuton elsonĝan, allogan . . .

La bazaro malpleniĝas nur kiam venas vespera mallumo. Komercistoj malvolvas kurtenojn antaŭ enirejoj; la tago finiĝis, nun al la ripozo, al la regalo, al la amuziĝo.

* * *

Vespere Buĥara ripozas sur siaj placoj, ĉirkaŭ basenoj kaj akvoprovizejoj. Taga varmego kaj polvo lacigas la korpon, tial ĉiu iras en proksimon de akvo, kie la aero estas pli freŝa.

La ĉefa urba placo ĉirkaŭas la plej grandan basenon de Buĥara — Labi-haus. Ĝi estas tre vasta kaj profunda akvoprovizejo. Larĝaj ŝtupoj el grandegaj montaj ŝtonoj malsuprenirigas al la akvo; la baseno estas ĉirkaŭita per riĉkronaj arboj, kies foliaro aspektigas la akvon de la baseno tre malhela kaj profundega. La placo formiĝas per kelkaj grandaj preĝejoj kaj medrese-oj apudstarantaj ĉiuflanke. (Daŭrigota)

[1] Kurteneto por enĉambraj niĉoj, kie indiĝenoj kunmetas sian havaĵon: litkovrilojn, kusenojn ktp.

[1] Akvoportistoj. Ili portas la akvon per kunkudrita felo de sajo (? Red.), liginte ĝin al sia dorso.

TRA ESPERANTIO

Ĉu alilandaj lingvoj aŭ esperanto?

Certe interesos la legantojn de "S-ulo" la suba argumentado de kontraŭuloj de esperanto. Ni citu unue la opinion de K-dino M. J. Uljanova, aperinta en la gazeto "Raboĉe-Krestjanskij Korespondent" N. 21, 15. 11. 28 sub la supra titolo.

"... Kelkaj rezultoj en senco de organizado de internacia interligo dank' al la uzado de esperanto ekzistas. Sed ĝi estas lingvo, kiu ne havas estonton pro sia propra karaktero, pro malriĉo da parolturnoj, pro sia simpligo kaj pro tio fine, ke en ĝi ne estas kaj ne povas esti iom ajn plena literaturo en diversaj fakoj de scienco.

Estas tre kredeble, ke ankoraŭ dum kelka tempo esperanto ludos ioman rolon kaj certe malvaste praktikan, kiel rimedo por internacia interligo de laboristaro en diversaj landoj. Sed esperi ion pli grandan ĝi, malgraŭ laŭdaj himnoj de siaj adeptoj, ne havas sufiĉajn kaŭzojn.

'Embria epoko' daŭranta dum kelkaj jardekoj, tro nesufiĉa aplikado de esperanto en medio de scienco, literaturo k. c. parolas mem pri si kaj klariĝas certe ne kiel 'atmosfero de hereda nekredemo, skeptiko, mokoj kaj malfavoremo', sed per kaŭzoj pli profundaj. Se tiu ĉi lingvo povus laŭ siaj ecoj (sed ne pro tio, ke ĝi estas facile lernebla) egalforti al iu ajn viva alilanda lingvo, neniaj mokoj kaj malfavoremoj estus sufiĉe fortaj, kaj ĝi delonge jam transirus el embria formo en pli altan, trovus pli vastan agnoskon kaj disvastiĝon.

Vladimir Iliĉ (Lenin) plurfoje parolis pri esperanto kaj tre malfavore, konsiderante ĝin tro artefarita, simpligita, malviva ... Do en siaj argumentoj por esperanto la K-doj ne atestigu K-don Lenin, kies vidpunkto al ĉi tiu rilato por ili estas tute nekonata.

Ni ne konatiĝis kun esperanto mem, kvankam ni konsentas, ke ellerni ĝin ne estas malfacile.

Ni havis okazon lernadi kelkajn alilandajn lingvojn kaj ni estas konvinkitaj, ke mezklera laboristo dum 3—4 monatoj povas multon sukcesi, kvankam ne ellerni unu el la plej disvastigitaj alilandaj lingvoj. Do ĉu ne estas pli bone eluzi la tempon por lernado de tia lingvo ol komenci per 'helpa' lingvo?"

Krome ŝi citas la fakton, kiam en unu el fabrikaj presaj gazetoj ("Rodnikovskij Raboĉi" — eldonkvanto 13 500 ekzempleroj) aperis letero de germana social-demokrato sub titolo: "Ni ne defendos Sovetion". La komentoj de la redakcio estis nesufiĉaj. Ŝi konkludas, ke oni uzas esperanton malutile por Sovetio. K-dino Uljanova estas respondeca redaktoro de la gazeto "Rab.-Krest. Korespondent". En la sama gazeto N. 22—30. 11. 28 aperis ankaŭ longa artikolo de V. Fin: "Al vojo de interligo". Jen kion la aŭtoro skribas pri esperanto:

"Krom tio, ĉi tiu korespondado estas efektivigata plej ofte en esperanto kaj en tio estas jam akre negativa momento. Oni havas faktojn, kiuj konfirmas, ke esperanton uzas malamikoj de l' laborista klaso por disvastigo de mensogoj kaj nekredindaj informoj pri la situacio de l' laboristaro en USSR kaj en kapitalistaj landoj. Necesas ankoraŭ aldoni, ke esperanto en eksterlando estas pli disvastigita inter etburĝaro, en medio de diversaj oficistoj, komercistoj kaj burokratoj, en tiu de personoj, kiuj estas malamike agorditaj al ĉio revoluciema. Estas superflue paroli pri tio, kiel tiaspecaj homoj utiligas eblon dank' al esperanto de libera interligo kun la laboristaro en Sovetio. Al tio jam delonge necesas direkti atenton."

A. Sidorov, Rostov (Don).

P. S. — Mi kredas, ke suprecititaj du artikoloj sekvigos gravan disputon en la gazeto. La adreso de la gazeto estas jena: "Raboĉe-Krestjanski Korrespondent", Tverskaja 48, Moskvo.

Baloto pri nova Ĝenerala Konsilantaro

Dua listo de kandidatoj

(vidi n-ojn 216 kaj 221 de "S-ulo")

K-do Kerr J. M., Denver . . 17-a horzono
„ Albanov Dm., Andiĵan 5-a „
„ Hubricht Kurt, Leipzig 1-a „
„ Hajrapetjan B., Teheran 3-a „
„ Kudrjavicki S., Dnepropetrovsk . . . 2-a „
K-dino Bezrebraja A., Dnepropetrovsk . . . 2-a „

Ĝis nun sin prezentis 12 kandidatoj el 7 horzonoj. Mankas kandidatoj por 8 horzonoj! Necesas, ke ni estu plej baldaŭ informitaj, por ke ne prokrastiĝu la baloto. Ankaŭ ni petas la kandidatojn indiki sian horzonon. *DIREKCIO DE SAT.*

N o t o. — **Rajtas esti ano de Ĝenerala Konsilantaro, oficulo aŭ reprezentanto de SAT, nur K-doj jam havantaj du jarojn da aneco kaj ne aliĝantaj iun el la tiel nomataj neŭtralaj organizoj, celantaj la propagandon de esperanto, aŭ al iu ajn asocio, kies celo kontraŭas tiun de SAT.**

4-a Tutsovetia Kongreso de laboristaj korespondantoj en Moskvo

Jus finiĝis la 4-a tutsovetia kongreso de labkor-oj en Moskvo. La kongreso dediĉis tre multe da atento al la problemo de internacia interligo. Ampleksa rezolucio substrekas la gravecon de tiu interligo inter labkoroj de Sovetio kun labkoroj de aliaj landoj kaj postulas de labkoroj kaj ĵurnaloj maksimuman laboron por efektivigi tiun interligon. Sed koncerne la lingvon, en kiu tiu korespondado devas esti praktikata, la rezolucio diras jenon: "Studado de vivaj lingvoj estas multe pli celkonforma ol studado de esp-o, kiu estas disvastigita ĉefe inter etburĝaj tavoloj de popolo. Tiun lingvon posedas nur tre sensignifa parto de proletaro, kaj ĝi ne povas akceli la larĝan konatiĝon de sovetiaj laboristoj kun vivo de alilandaj K-doj, kun atingoj de scienco, tekniko, literaturo, de aliaj landoj."

Mi ne parolas ĉi tie pri tio, kiom, logika kaj celkonforma estas tiu produkto de rezolucio. Sed ĝi estas simptoma. Ĝi signalas pri tio, ke ni proletaj esp-istoj, disponante la plej perfektan aparaton por interligo, ne scipovis ankoraŭ fari tiun interligon vere a m a s a, kredigi, pruvi al larĝa publiko, ke ĝi povas utiligi nian lingvon kaj nian aparaton por celoj de interligo. La rezolucio superfluan fojon substrekas, ke la konkludoj faritaj de mi en artikolo "Aktuala problemo"[1] estas ĝustaj, ke ni devas ŝanĝi la metodojn de nia laboro kaj fari tion rapide. Estas karakterize, ke la plej grandaj malamikoj de esp-o montriĝis la alilandaj labkoroj, ĉeestintaj la kongreson[2]. (3632.)

[1] Baldaŭ aperos.

[2] Jen ankoraŭ pli konvinka ekzemplo: Kuiristoj kaj kelneroj de nia urbo sin turnis al nia "Labesko" kun peto interligi ilin kun kelneroj de Berlin. Mi transsendis ilian leteron al Berlina peranto K-do Muravkin, petante lin transdoni la leterojn. Li tion bone plenumis kaj rezulte inter du samprofesiaj organizoj komenciĝis serioza kaj interesa korespondado. Sed ... Berlinaj K-doj skribas ... germane, ĉar bedaŭrinde oni ne disponigis verŝajne al ili iun K-don por traduki ilajn leterojn. — Dume niaj K-doj jam delegis 3 personojn al esp. kursoj por havi eblecon korespondi memstare.

Korektoj. En n-o 223, pĝ. 122, bonvolu legi en la unua kolono, lin. 37 de supre: **ol** (anst. el); lin. 40 **s**enegala (anst. enegala), 2-a kol., lin. 6 de malsupre legu: "Memdifini" ne rajtas la **nacioj; la** tutmonda Proletaro ... ktp."; 3-a kol. aldonu ĉe la listo de verkoj de R. L.: "Leteroj el la Malliberejo".

ESPERANTO-SERVO DE SAT

Raporto pri la 3-a kvaronjaro de 1928

Ni nur koncize raportu, esperante, ke la tutjara raporto baldaŭ povos sekvi kaj ke ĝi estos pli kompleta. Ja ni denove devas konstati, ke niaj Gek-doj ankoraŭ ne alkutimiĝis, regule plenumi kaj resendi la raportfolion, kvankam tio certe ne postulas tro multan tempon.

Por la 3-a kvaronjaro resendis la raportfolion 21 Gek-doj el nur 9 landoj. Kaj tamen ni povas raporti, malgraŭ tiu malbonega funkciado de la raportado, ke aperis (laŭ la raportoj de la 21 Gek-doj) tradukoj el nia materialo en 389 n-oj de prol. gazetoj kaj ĵurnaloj. Detalojn ni komunikos en la tutjara raporto.

Ne nur gazetservantoj, sed ĉiuj Gek-doj sendu al ni raportojn pri okazintaĵoj tradukindaj kaj presigindaj en prol. gazetoj de Tutmondo. Dezirataj kaj preferataj estas raportoj pri personaj impresoj kaj travivaĵoj dum iu grava okazintaĵo.

La prol. movado esp. iom pli speguliĝu en nia Espo-Servo. Do, sendu koncizajn raportojn pri decidoj por kaj aplikado de esp-o flanke de neesp-istaj prol. organizoj.

En ĉiuj lingvoregionoj kaj landoj estu specialaj funkciuloj de Esp.-Servo. Do, kie ne jam funkcias tiu speciala aparato, ni insiste petas, senprokraste organizi tiun fakon "Esperanto-Servo".

La Espo-Servantojn ni petas, senprokraste plenigi kaj resendi la raportfolion por la 4-a kvaronjaro de 1928, ĉar nur tiel ni sukcesos doni pli kompletan raporton pri funkciado de nia aparato al la tuta Gek-daro. Ĉu tia statistiko ne valoras ankaŭ por vi, kiu ne jam resendis raportfolion en pasinta jaro? Certe ĉiu propagandisto povas ĉerpi gravan materialon el tia raporto por konvinki la prol. organizojn kaj la Proletojn entute pri valoro de esp-o!

Nia aparato povas funkcii nur, kiam la SAT-anaro subtenas nin en niaj penoj; do...

Centrejo de Esperanto-Servo de SAT,
Gerberstr. 24, Leipzig C 1 (Germ.).

Pri sennaciismo

Ni ricevis de K-do H. Muravkin la ĉi suban tre diskutindan proponon, kiun ni volonte publikigas. *Red.*

Por aperigi fundamentajn verkojn pri sennaciismo, kiuj ja ĝis nun mankas, ni krom mono bezonas materialon. Ni bezonas tian pri lingva problemo, naciismo, internaciismo, sennaciismo, ĉu proleta, ĉu burĝa. La materialo estas trovebla en verkoj libroformaj, en artikoloj diverslingvaj. Mi, eble ankaŭ aliaj K-doj, komencis kolekti ĉion koncernan al la problemaro, sed ĉio restas disa, kion posedas unu K-do, malhavas aliaj. Tial mi proponas starigon de prisennaciisma arkivo (ĝermo de estonta sennaciisma instituto). Ĉi tiu arkivo estos la centra kolektejo de ĉiuj materialoj. Unue ĉiuj artikoloj kaj rimarkoj koncernaj el "S-ulo", "S. R.", "La N. E." estas registreblaj. Due eldonaĵoj de SAT-kooperativo. Trie rektaj bibliografiaj sciigoj de SAT-anoj. Kvare kolekto da eltiroj el verkoj konataj koncernantaj la problemaron. Kvine: iompost-ioma kreo de biblioteko el diverslingvaj verkoj pri la problemaro. La materialo estos je dispono de niaj teoriuloj.

Ĉiujare ekz. la arkivo eldonos bibliografian indikilon pri siaj novkolektoj; laŭeble la tuta materialo de tempo al tempo estu eldonata broŝurforme kiel ordigita artikolaro.

La fakoj de la arkivo estos ekz.: I. Historio kaj praktiko de naciismo, Teorio de naciismo, II. Historio, praktiko, teorio de internaciismo, III. Historio, praktiko, teorio de sennaciismo, IV. Lingva evoluo, historio, teorio de la lingvo. Ĉi tiuj fakoj povas havi subfakojn, ekz. I. 1. ekonomio, 2. kulturo, 3. milito, 4. Proleta naciismo, 5. Movado. II. 1. Antikva tempo, 2. Moderna, 3. Proleta, 4. Burĝa, 5. Movado. III. Samaj subĉapitroj, ktp.

La konkretaj taskoj: 1. Preparo de bibliografia regula indikilo; 2. Kolekto kaj ordigo de eltranĉoj kaj eltiroj (el gazetoj, libroj, manuskriptoj); 3. Kolekto de diverslingva biblioteko; 4. Helpo al studaj laboroj, per informliverado; 5. Akcelo de verk-eldonoj, ĉu en esp-o, ĉu en naciaj lingvoj pri sennaciismo.

Pri korespondado

Multaj K-doj post la terura ĉiutaga laboro senlace faras sian devon kaj uzas nian lingvon por korespondado. Kiuj skribas leterojn, ofte ne sufiĉe pripensas, ĉu la enhavo tiel skribita ne estas tre danĝera por la ricevontoj. Precipe la sovetiaj K-doj agas tiel facilanime. Bedaŭrinde ne en ĉiu lando regas tia stato kiel en Anglio, Germanio aŭ Sovetio.

Mi ne volas tion atingi per miaj linioj, ke estonte la K-doj ĉesu korespondadi: male, ĉiu plej forte eluzu tiun rimedon de interligiĝo. Sed ĉiu korespondanto pensu pli racie. Mi volas citi unu fakton.

Unu el la multaj sovetiaj korespondantoj skribis antaŭ kelkaj monatoj tre longan leteron al iu kontraŭalkohola societo. Certe la sendinto pensis pri la bona efiko de sia esperanta letero ĉe la alkoholkontraŭuloj, pri tio kiel oni utiligos lian materialon por la bono de laborista kulturo. Sed la sendinto forgesis, en kiun landon li sendis la leteron. Ĉi tie la poŝto malfermas ĉiun sovetian kaj suspektindan leteron. Post la alveno — dek tagojn post la forsendo — komencis malbonefiki la letero. La poŝta burokrata aparato malhelpis la elliveron de la letero al la societo dum 3 semajnoj. Pri la pliaj malhelpoj konsekvence rezultintaj el tiu letero mi ne volas skribi ĉi tie. Sed tio devas esti averto por la K-doj, ke ili estu singardaj, redaktante leteron sendotan en blankajn regionojn. Nur se tia sendaĵo sen malhelpoj kaj sen malbonefikoj atingas sian celon, ĝi servas trafe por la intereso de nia klaso. P—mas.

Pri la radiko "drag"

Ne trovinte la radikon "drag" en niaj vortaroj, ni anstataŭigis ĝin en traduko de E. E. Y. per la oficiala radiko "tren". Ni publikigas jenan klarigon senditan al ni de K-do E. E. Y.:

En mia artikolo "Socialismo en Islando" (pĝ. 95, kolono 3, lin. 40) vi anstataŭis "**dragŝipo**" per "**trenŝipo**". Estas granda diferenco. Trenŝipo delonge enradikiĝis kun senco de Angle: Tug, france: Remorque, ŝipo, kiu trenas alian sur la surfaco de la maro. "Trawler" (angle) estas ŝipo, kiu per retoj "dragas" la fundon de maro aŭ malprofunde en la maro, kaj kaptas fiŝojn kiuj naĝas profunde en maro, vidu france "draguer" do mi uzis "dragŝipo", kiu estas pli bona kaj pli preciza. E. E. Y.

LA SEKSA DEMANDO KAJ SENNACIULOJ

En n-o 207 de "S-ulo" mi mirigite legis anoncon de iu K-do pri lia deziro edziĝi. Ŝajnas al mi, ke multaj estos, kiuj malaprobos tian anoncon kaj opinios ĝian aŭtoron cinika aŭ eĉ burĝeca. Tamen mi deziras diri kelkajn vortojn pri ĝi kaj vortojn ne mallaŭdajn.

Ĉiu konsentos, ke ni sennaciuloj ne devas havi iujn ajn antaŭjuĝojn kaj devas pridiri kaj pridiskuti ĉiujn problemojn de l' homa vivado. Ĉu la seksaj problemoj aŭ, se tio pli plaĉos, la problemoj de geedziĝo estas escepto?! — Mi pensas, ke ne! Ni priparolu, ekzemple, la fakton konkretan, ĵus menciitan.

Kial la K-do aperigis sian anoncon? Mi pensas, ke lia "asociiĝo de ideoj" estis tiela: — Mi deziras trovi edzinonkamaradinon. Kiaj devas esti ŝiaj mensaj kvalitoj? — 1. Ŝi devas esti proletino; 2. ŝi devas esti revoluciema; 3. devas esti sennaciino; — tiuj ĉi estas la plej gravaj. Ĉu mi konas tian en mia loĝloko? — Ne, mi ne konas. Kie povas esti tiaj virinoj? — En diversaj lokoj de la mondo. Kiel mi povas turni min al ili? — Per la gazeto proleta, revoluciema kaj sennacieca — "S-ulo"... ktp.

Kaj rezultis la menciita anonco aperis. Ĉu estas tiu ĉi fakto kontraŭetika aŭ burĝeca? Mi pensas, ke ne! Kaj mi tre volus, ke la demando estu priparolata de diverslandaj Gek-doj.

11 746, horzono 9-a.

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

BELGIO. Laŭ "Bulteno de FEO" kompare kun la pasinta jaro estas konstatebla malgranda malprogreso de la movado. Kiel kaŭzojn la gazeto nomas la profundan krizon, kiun trapasas la laborista movado ĝenerale. La konfuzo k dividiĝo inter la proletaro rejetas bonajn K-dojn en indiferentecon, k aliparte aktivaj esp-istoj forlasis la aferon, por anstataŭi aliloke mankantajn K-dojn. Sed tiuj, kiuj restas, estas pliperfektigataj en la scio de la lingvo k ni pli akcentas niajn penojn en praktika apliko de esp-o. En Bruselo funkcias 5 komencant-kursoj, 1 perfektiga. La tramista sekcio enhavas 35 membrojn. En Verviers funkcias 2 kursoj. En Liège ankoraŭ ne estis eble formi sekcion de FEO. Kurso en Welkenraedt. — **FRANCIO.** La venonta FEO-kongreso okazos 31. 3. ĝis 1. 4. en St. Etienne kun propaganda vespero en la antaŭtago ĉe Laborborso. En Bourges sukcesplena kurso. En Lyon 2 kursoj por komencantoj, 1 perfektiga. 1 kurso en Marseille, 1 en Meyzieu (Isère), 2 kursoj en Nancy, en Nîmes; la Parizaj kursoj ĝis nun kontentige funkcias, same tiuj en la ĉirkaŭurbo. 1 kurso en St. Etienne, St. Florent, Tourcoing, Tours, St. Pierre-des-Corps, Vierzon. Novaj grupoj en Cézanne (Marne), Ferryville (Tunizio); formiĝanta grupo en Aulnaz-sous-Bois. — **POLIO. Varsovio.** Laŭ decido de Kultura kom. funkcias 2-foje semajne 2 kursoj ĉe lab. sportklubo "Promien", (45 p.); gvidas K-do Ŝpetrik. Granda entuziasmo ĉe la klubanaro. Similaj organizoj interrilatu. Adr.: Sporta

klubo "Promien", Varsovio, ul. Szczesliwa 11. —**SOVETIO. Moskvo.** Lasttempe kelkaj kluboj aranĝis specialajn prop. vesperojn dediĉitajn al "Internacia Interligo". Tri vesperoj en Centraj kluboj de fervojistoj, konstrularboristoj, Akademio de komunisma edukado (Raportoj k koncertoj). Artistoj kantis esp. kantojn. Same 15. 12. en klubo de nutrajistoj kun Zamenhof-datmemoro. La vesperoj okazis dank' al klopodoj de SEU-ĉeloj aŭ izolaj esp-istoj. Sed la elspezojn pagis la kluboj mem. Tiu lasta fakto montras la nunan fortecon de l' movado en Sovetio. Ĉeestis la vesperojn sume ĉ. 2000 gelab-istoj. **Tiflis.** La movado tre sukcese disvastiĝas. Nova SEU-komitato tre vigle laboras. Urba Ekzekutiva Kom. disponigis tute senpage grandan ejon en urba centro por kursoj, kunvenoj, biblioteko ktp. Dank' al vigla prop. k klopodoj de kelkaj esp-istoj estro de Tiflisa Popolkleriga Fako cirkulere proponis al ses 9—10-klasaj lernejoj enkonduki instruadon de esp-o, nedevige. Komenciĝis jam instruado en 4-a, 8-a k 97-a lernejoj. Sukcesaj kursoj en Transkaŭkazia Kom. Universitato (elementa k supera), "Zakgostorg", en ejo de l' Komitato (kelkaj kursoj) ktp. S. H.

ĈE LA NEŬTRALULOJ

La redaktoro de brita radio-gazeto "World Radio", unu el la oficialaj organoj de la Brita Brodkasta Korporacio kun granda legantaro, enhavos depost januaro rubrikon pri k en esp-o. Radio-parolantoj estas petataj sendi detalojn pri siaj paroladoj, stacio, ondlongo ktp. al Sekretario de B.E.A., 142, High Holborn, London W.C. 1.

La 18-a Germana Esp. Kongreso (neŭtrala) okazos paskon 1929 en Frankfurt-Main.

La 20-a Brita Esp. Kongreso (neŭtrala) okazos pentekoston 1929 en Canterbury.

Laŭ jus publikigita statistiko en 1928 sendis sume 117 radiostacioj en 22 landoj esp. prezentojn. Per tio la nombro da stacioj, kiuj ĝis nun disaŭdigis esp-ajojn, kreskis ĝis 211 en 33 landoj, en Azio en 3 ŝtatoj 11 stacioj, en Aŭstralio en 2 ŝtatoj 11 stacioj, en Ameriko en 5 ŝtatoj 32 stacioj k en Eŭropo en 24 ŝtatoj 157 stacioj. Krom tio sume 68 radiojurnaloj aperantaj en 25 landoj, presigis artikolojn favorajn al esp-o.

Esp-o nun estas enkondukita en ĉiuj (elementaj k superaj) lernejoj de la urbo Meissen (Germ.).

En la Saar-teritorio la Registara komisiono aranĝigis kurson por geinstruistoj kun pli ol 50 partopr., inter ili unu direktoro. La vojaĝkostojn por kursanoj ne loĝantaj en Saarbrücken pagas la kaso de l' Reg. komisiono.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

E. Lanti, La Laborista Esperantismo. Eldono de SAT, Colmstr. 1, Leipzig O 27. Form. 12½×18½ cm. Prezo: 0,40 mk. g. 40 paĝoj[1].

K-do Lanti faris tre utilan laboron verkante ĉi tiun broŝuron. Ĝis nun mankis al ni verketo, kiu iom detale klarigas kaj pravigas la starpunkton, celon kaj agadon de SAT. Ĉi tiu broŝuro forigas tiun mankon.

K-do L. trafe montras, ke la tendencoj de la evoluo de la homaro nepre kondukas al raciigado ankaŭ sur lingva kampo; ke ĉi tiu raciigado nur povas konsisti el enkonduko de artefarita lingvo; ke D-ro Zamenhof trovis la ĝustan solvon de la problemo kaj ke lia lingvo nun jam estas sufiĉe elprovita. Komence ĉiuj esp-istoj kune laboris por montri la taŭgecon de esp-o; burĝoj kaj proletoj, katolikoj kaj framasonoj, anarkistoj kaj policanoj kune propagandis la lingvon. Sed nun esp-o jam estas sufiĉe disvastigita. Venis tempo por fakigi la propagandon kaj aplikadon de esp-o. Laboristaj esp-istoj nun devas iri sian propran vojon. Krome estas nun eble ankaŭ uzi, utiligi la lingvon je la servo proletara. Necesas do organizi la aplikadon de esp-o por la klasaj celoj de la Laboristaro. Ĉi tiun taskon volas plenumi SAT. Kiel ĝi volas fari tion, estas detale klarigita en 13-paĝa ĉapitro. La cetera enhavo temas pri Sennaciismo kaj pri la rilatoj inter SAT kaj nacilingvaj asocioj esp-istaj kaj la oficialaj institucioj de la esp-istaro.

Efektive legindega broŝuro! Ĉiu lab. esp-isto devas posedi kaj legi ĝin. K-doj SAT-anoj, ne nur legu relegu ĉi tiun verketon, sed ankaŭ vendu ĝin al ĉiu ne-SAT-ana K-do, kiun vi renkontos! — N. L. E.

Adresaro de Esperantistoj en Svedio. Dediĉita al la 8-a SAT-Kongreso en Göteborg de Sveda Lab. Esp. Asocio. Eld. SLEA, Box 73, Göteborg. 48 pĝ. Form. 11½×15 cm. Prezo nemenciita.

[1] *Ni ne volis mem recenzi la verketon de K-do Lanti, tial ke ni rilatas kun li tro intime kaj sekve nia juĝo povus esti tro subjektiva. Alia Pariza K-do faris recenzon, kiun la gvidanto de "S-ulo" ne konsentis enmeti, ĉar ĝi estis tro laŭda kaj eble ankaŭ iom subjektiva. La ĉi suba recenzo aperis en Nederlanda Laborist-Esperantisto, kaj represigante ĝin ni tiel povas plej bone solvi la problemon.* *Red.*

Ĉi tiu libreto entenas la adresojn de ĉiuj organizitaj esp-istoj en Svedio. Laŭ ĝi ni povas konstati, ke en Svedio jam ekzistas forta branĉo de lab. esp-istoj, inter ili relative ankoraŭ tro malmultaj SAT-anoj. Sed ni povas konstati, ke depost apero de tiu ĉi adresaro, sekve de la Kongreso kaj la postkongresa propagando la nombro da SAT-anoj kaj abonantoj al "S-ulo" ĝojige kreskis. Esperu ni, ke simila adresaro post nelonge bezonos duoblan aŭ trioblan amplekson de ĉi tiu, por enteni ĉiujn adresojn! N. B.

Svenska Arbetar Esperantisten. La dec. n-ro de tiu ĉi lab. esp. gazeto estas tute dediĉita al la SAT-Kongreso en Göteborg kaj entenas krom interesaj artikoloj (ekz. pri nia kongreso kaj la sveda gazetaro) multajn fotojn kaj karikaturojn, kiuj grandparte aperis en la sveda gazetaro. (Interesatoj mendu ĉe la supre citita adreso.)

NEKROLOGO

La proleta malsano prenis el la vicoj de l' SAT-anaro K-don

N. M. GRAĈEV (6319)

nian peranton en Ivanovo-Voznesensk, Sovetio, sindoneman kaj laboreman K-don. Ke lin anstataŭu multaj novaj asocianoj! Honoron al lia memoro!

SAT-anaro de "Ruĝa Manĉestro".

NIA POSTO

7803. — Ni absolute ne povas enmiksiĝi en la disputoj, okazantaj en via landasocio; ni neniam lasos nin gvidi per aliaj principoj ol tiuj, kiuj celas la bonon de la lab. esp. movado en la tuta mondo k ne nur la specialajn interesojn de iu lando. Ni dankas al vi pro viaj informoj, kiuj fakte montras, ke ni tute pravis en la stargo de la gvidprincipoj de SAT: La sennacieca organizmaniero estas ja la plej trafa por esp. movado tutmonda. E. L.

1187[1]. — Se vi estus pli bone informita pri diversaj aferoj, vi certe ne tiom maltrafe atakus... viajn amikojn. Sed ni preferas tamen silente akcepti la batojn, kun la espero, ke pli malpli frue malfermiĝos viaj okuloj. Se tio okazos tro malfrue, ni ne dubas, ke vi mem pentos pro viaj bonintencaj ... eraroj. — Ni konsentas disponi ĉi lokon por la de vi provizumota rubriko. Havigu al ni legeblan adreson, al kiu ni sendos materialon. E. L.

11 200. — La demandosignon ni faris antaŭgarde, ĉar en via manuskripto la vorto estis malbone legebla. Sekve ni ne estis certaj meti la de vi celitan vorton, kies senco cetere estas klara al ĉiu, kiu konas modernan urbon.

3398. — Via priskribo ricevita. Aperos laŭvice en la serio de "Tagoj".

10 262. — Jes, via materialo estos uzata k kunlaboro estas ŝatata, precipe per originaloj. N. B.

Smolensky (Dunfermline). — Via pakajo revenis.

Libroservo de UEA. — La jarlibro de SAT ne estas vendebla.

[1] Vi sendube ricevis jam la n-on de "S-ulo", en kiu troviĝas via artikolo.

ENHAVO:

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

Volksstimme, Chemnitz, 21. 7., Instruistaj salajroj en USSR, 27. 9., Spritajoj, 13. 12., Lernejoj en Sovetio, 28. 12., Lab. vivo en Argentino; Slovo ot Stanka, Rostov, 15. 12., Senlaborula klubo Barnsli (216); Glauchauer Tageblatt, 28. 7., Kiom da loĝ. havas Sovetio.

Priesper. artik. k notojn enpresis:

Monde, Paris, 29. 12. (tuta paĝo kun kliŝo de "S-ulo" i. a.); Daily Herald, Lond., 28. 12.; Le Matérialiste, Laeken, dec., D. Deutsche Eisenb., Berl., 23. 12. (fino de kurso, rekomendo de esp. literat. k gaz.); Uj Elöre, N. Jorko, almanako (208 paĝoj), artik. k bildo); Las Noticias, Barcel., 9. 12., 16. 12., 23. 12.; L'Opinio, Barcel., 8. 12., 15. 12. (mencio de "S-ulo", "La N. E."); Krasnoje Ĉernomorije, Novorossijsk, 2. 12. (pri vojaĝantaj esp-istoj); Volksstimme, Chemn., 11., 14., 16., 20., 23. 8.; Tageblatt, Limbach, 15., 18., 24., 29. 8.; Tageblatt, Falkenstein, 23. 8.; Planitzer Ztg., 14. ĝis 25. 8.; Tageblatt, Hartha, 8. 11., 15. 8.; Harthaer Nachr., 14. 8., Glauchauer Ztg., 11., 31. 8.; Glauchauer Tagebl., 10. 8.; Volksztg., Plauen, 28. 7.; Dan Jildizi, Tiflis (turklingva, per novaj latinaj literoj), okt.

Pri SAT-kongreso enpresis:

Proletar, Tiflis (armenl.), n-o 184; Glauchauer Tageblatt, Glauchauer Ztg., 28. 7.; Volksstimme, Chemn., 7. 8., 25. 8.

Peresper. materialon enhavis:

Travail, Lyon, 29. 12.; Proletar, Tiflis, n-roj 86, 155, 183, 189, 206, 220, 231; Volksstimme, Chemn., 27., 28. 8.; Kämpfer, Chemn., 15. 8.; Leninskije Vnuĉata, Rostov, 2. 12., 9. 12.; Za Mir i Trud, Novoĉerkask, 12. 12.

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)